

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (Correlational Descriptive Research) โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านของผู้ดูแล ในเขตภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคจำนวน 184 รายและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผลด้วยสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

|                |     |                                                                               |
|----------------|-----|-------------------------------------------------------------------------------|
| $n$            | แทน | จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง                                                        |
| $\bar{X}$      | แทน | ค่าเฉลี่ย                                                                     |
| $SD$           | แทน | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน                                                          |
| $r$            | แทน | ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์                                                     |
| $r_s$          | แทน | ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) |
| $t$            | แทน | ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที ( $t$ – Distribution)              |
| $p$            | แทน | ค่านัยสำคัญทางสถิติ                                                           |
| $b$            | แทน | ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) ในรูปคะแนนดิบ                |
| $\beta$        | แทน | ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) ในรูปคะแนนมาตรฐาน            |
| $R$            | แทน | ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ                                                           |
| $R^2$          | แทน | ค่าที่บอกสัดส่วนของตัวแปรตามที่อธิบายได้โดยตัวแปรอิสระ                        |
| $R^2_{change}$ | แทน | ค่า $R^2$ ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อสมการเปลี่ยน                                   |

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ในเขตภาคตะวันออก โดยการหาความถี่และร้อยละ ดังปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออก จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ( $n = 184$ )

| ข้อมูลทั่วไป                                                 | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------------------------------------|-------|--------|
| เพศ                                                          |       |        |
| ชาย                                                          | 48    | 26     |
| หญิง                                                         | 136   | 74     |
| อายุ                                                         |       |        |
| ≤ 19 ปี                                                      | 6     | 3      |
| 20 – 39 ปี                                                   | 82    | 45     |
| 40 – 59 ปี                                                   | 80    | 43     |
| 60 ปีขึ้นไป                                                  | 16    | 9      |
| ( $\bar{X} = 39.49$ ปี, $SD = 12.92$ ปี, Range = 15 – 77 ปี) |       |        |
| สถานภาพสมรส                                                  | 130   | 71     |
| คู่                                                          | 39    | 21     |
| โสด                                                          | 8     | 4      |
| ม้าย                                                         | 7     | 4      |
| หย่าหรือแยกกันอยู่                                           |       |        |
| ระดับการศึกษา                                                | 5     | 3      |
| อ่านออกเขียนได้                                              | 81    | 44     |
| ประถมศึกษา                                                   | 57    | 31     |
| มัธยมศึกษา                                                   | 24    | 13     |
| ประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา                                   | 17    | 9      |
| ปริญญาตรี                                                    |       |        |

ตารางที่ 2 (ต่อ)

| ลักษณะทั่วไป                                      | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------|-------|--------|
| อาชีพ                                             |       |        |
| รับจ้างทั่วไป                                     | 78    | 42     |
| เกษตรกรกรรม                                       | 30    | 16     |
| ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว                             | 30    | 16     |
| รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ                            | 23    | 13     |
| ไม่ได้ทำงาน                                       | 23    | 13     |
| รายได้ของผู้ดูแล (บาท/ เดือน)                     |       |        |
| < 3,000 บาท                                       | 39    | 21     |
| 3,001 - 6,000                                     | 63    | 34     |
| 6,001 - 9,000                                     | 26    | 14     |
| 9,001 - 12,000                                    | 30    | 17     |
| 12,001 ขึ้นไป                                     | 26    | 14     |
| ( $\bar{X}$ = 7,964.46 บาท, $SD$ = 7,297.38 บาท)  |       |        |
| ความเพียงพอของรายได้ของผู้ดูแล                    |       |        |
| เพียงพอ                                           | 84    | 46     |
| ไม่เพียงพอ                                        | 100   | 54     |
| ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยกับผู้ป่วยวัณโรค |       |        |
| สามี/ ภรรยา                                       | 60    | 33     |
| บุตร                                              | 47    | 26     |
| เพื่อน                                            | 31    | 17     |
| พี่/ น้อง                                         | 23    | 12     |
| บิดา/ มารดา                                       | 23    | 12     |

ตารางที่ 2 (ต่อ)

| ลักษณะทั่วไป                                 | จำนวน | ร้อยละ |
|----------------------------------------------|-------|--------|
| ระยะเวลาในการดูแล (เดือน)                    |       |        |
| > 1 เดือน                                    | 24    | 13     |
| 2 เดือน                                      | 28    | 15     |
| 3 เดือน                                      | 36    | 20     |
| 4 เดือน                                      | 29    | 16     |
| 5 เดือน                                      | 19    | 10     |
| 6 เดือน                                      | 48    | 26     |
| ( $\bar{x}$ = 3.73 เดือน, $SD$ = 1.75 เดือน) |       |        |
| ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยวัณโรค               |       |        |
| ไม่เคย                                       | 175   | 95     |
| เคย                                          | 9     | 5      |

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 74 มีอายุระหว่าง 15 – 77 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 39.49 ปี ( $SD$  = 12.92 ปี) อยู่ในกลุ่มอายุ 20 – 39 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 40 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 43 และมีสถานภาพสมรสคู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาได้แก่โสด คิดเป็นร้อยละ 21 กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31 มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาได้แก่ อาชีพเกษตรกร ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 13 ไม่ได้ทำงาน สำหรับรายได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21 และมีรายได้ 9,001 – 12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17 รายได้ของผู้ดูแลไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายคิดเป็น ร้อยละ 54 ในด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยวัณโรคพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 33 เป็นสามีหรือภรรยาของผู้ป่วย รองลงมาได้แก่ บุตรและเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 26 และ 17 ตามลำดับ ระยะเวลาในการ ดูแล ผู้ป่วยวัณโรคให้การดูแลผู้ป่วยวัณโรคเป็นระยะเวลา 6 เดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26 รองลงมาคือ 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 20 และ 4 เดือน คิดเป็นร้อยละ 16 และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95 ไม่เคยให้การดูแลผู้ป่วยวัณโรคมาก่อน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยวัณโรคที่ได้รับการดูแลที่บ้าน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการหาความถี่และร้อยละ ดังปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยวัณโรคในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป  
( $n = 184$ )

| ข้อมูลทั่วไป                                                 | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------------------------------------|-------|--------|
| เพศ                                                          |       |        |
| ชาย                                                          | 122   | 66     |
| หญิง                                                         | 62    | 34     |
| อายุ                                                         |       |        |
| ≤ 19 ปี                                                      | 5     | 3      |
| 20 – 39 ปี                                                   | 60    | 32     |
| 40 – 59 ปี                                                   | 77    | 42     |
| 60 ปีขึ้นไป                                                  | 42    | 23     |
| ( $\bar{X} = 45.54$ ปี, $SD = 15.80$ ปี, Range = 15 – 81 ปี) |       |        |
| สถานภาพสมรส                                                  |       |        |
| คู่                                                          | 114   | 62     |
| โสด                                                          | 34    | 19     |
| ม่าย                                                         | 24    | 13     |
| หย่าหรือแยกกันอยู่                                           | 12    | 6      |
| ระดับการศึกษา                                                |       |        |
| อ่านออกเขียนได้                                              | 22    | 12     |
| ประถมศึกษา                                                   | 108   | 59     |
| มัธยมศึกษา                                                   | 38    | 21     |
| ประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา                                   | 12    | 6      |
| ปริญญาตรี                                                    | 4     | 2      |

ตารางที่ 3 (ต่อ)

| ลักษณะทั่วไป                                     | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------------------------|-------|--------|
| อาชีพ                                            |       |        |
| ไม่ได้ทำงาน                                      | 61    | 33     |
| รับจ้างทั่วไป                                    | 64    | 35     |
| เกษตรกรกรรม                                      | 29    | 16     |
| ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว                            | 23    | 12     |
| รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ                           | 7     | 4      |
| รายได้ของผู้ป่วย (บาท/ เดือน)                    |       |        |
| < 3,000 บาท                                      | 88    | 48     |
| 3,001 - 6,000                                    | 54    | 29     |
| 6,001 - 9,000                                    | 19    | 10     |
| 9,001 - 12,000                                   | 9     | 5      |
| > 12,001 ขึ้นไป                                  | 14    | 8      |
| ( $\bar{x}$ = 4,960.33 บาท, $SD$ = 5,974.73 บาท) |       |        |
| ความเพียงพอของรายได้ของผู้ป่วย                   |       |        |
| เพียงพอ                                          | 109   | 59     |
| ไม่เพียงพอ                                       | 75    | 41     |
| โรคประจำตัวอื่น ๆ                                |       |        |
| ไม่มี                                            | 158   | 86     |
| มี                                               | 26    | 14     |

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ป่วยมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66 มีอายุระหว่าง 15 - 80 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.54 ปี ( $SD$  = 15.80 ปี) อยู่ในกลุ่มอายุ 40 - 59 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมา ได้แก่กลุ่มอายุ 20 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 32 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมา ได้แก่ โสดและม่าย คิดเป็นร้อยละ 19 และ 13 ตามลำดับ การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21 และ อ่านออกเขียนได้ คิดเป็นร้อยละ 12 สำหรับอาชีพของผู้ป่วยร้อยละ 35 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาคือไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 33 และมีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 16 มีรายได้

ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือ 3,001 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29 และมีรายได้ 9,001 – 12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 ผู้ป่วยมีรายได้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 59 และร้อยละ 86 ของผู้ป่วยไม่มีโรคประจำตัวอื่น ๆ ร่วมด้วย

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่ทำงานในเขตภาคตะวันออก โดยการหาจำนวน ร้อยละและระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ดังปรากฏตามตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออก ในด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแล จำแนกตามรายข้อที่ตอบถูกต้อง ( $n = 184$ )

| ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรค                                                        | จำนวนคนที่ตอบถูก<br>(คน) | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------|
| 1. ความรู้เรื่องสาเหตุและอาการของโรควัณโรค                                                  |                          |        |
| 1.1 วัณโรคไม่ใช่โรคติดต่อและสามารถรักษาให้หายได้                                            | 103                      | 56     |
| 1.2 เชื้อวัณโรคสามารถติดต่อได้โดยการหายใจ                                                   | 149                      | 81     |
| 1.3 ถ้ามีผู้ป่วยวัณโรคภายในบ้านที่ไม่ได้รับการรักษา สมาชิกภายในครอบครัวอาจติดเชื้อวัณโรคได้ | 177                      | 96     |
| 1.4 ถ้ามีอาการไอมากกว่า 1 เดือนและมีน้ำหนักลด ท่านไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์                    | 131                      | 71     |
| 1.5 เชื้อวัณโรคพบได้ในเสมหะ น้ำลายผู้ป่วย                                                   | 181                      | 98     |

ตารางที่ 4 (ต่อ)

| ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรค                                                                              | จำนวนคนที่ตอบถูก<br>(คน) | ร้อยละ |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------|
| 2. ความรู้เรื่องการควบคุมป้องกันโรค                                                                               |                          |        |
| 2.1 การนำเครื่องนอนของผู้ป่วยไปผึ่งแดดสม่ำเสมอ<br>จะช่วยทำลายเชื้อวันโรคได้                                       | 176                      | 96     |
| 2.2 ผู้ป่วยควรใช้ผ้าปิด ปาก จมูก เวลาไอหรือจาม<br>ทุกครั้งเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อวันโรค                 | 183                      | 99     |
| 2.3 ผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องบ้วนเสมหะ น้ำลายลงใน<br>ภาชนะที่มีฝาปิดทุกครั้ง                                           | 142                      | 77     |
| 2.4 สมาชิกครอบครัวและตัวท่านที่อยู่อาศัยอยู่<br>ในบ้านเดียวกับผู้ป่วยควรได้รับการตรวจวันโรค                       | 174                      | 95     |
| 2.5 การดูแลปิดประตู หน้าต่างภายในบ้านให้อากาศ<br>ถ่ายเทและแสงแดดส่องถึงเป็นประจำสามารถช่วย<br>ทำลายเชื้อวันโรคได้ | 177                      | 96     |
| 3. ความรู้เกี่ยวกับการรักษาวันโรค                                                                                 |                          |        |
| 3.1 การรักษาวันโรคปัจจุบันใช้เวลาในการรักษา<br>อย่างน้อย 6 เดือน                                                  | 160                      | 87     |
| 3.2 การดูแลให้ผู้ป่วยรับประทานยาทุกครั้งจะช่วยให้<br>ผู้ป่วยรักษาหายจากวันโรคมากขึ้น                              | 180                      | 98     |
| 3.3 หลังการรับประทานยาผู้ป่วยอาจมีอาการแพ้ยา<br>ควรให้ผู้ป่วยรับประทานยาต่อไป                                     | 123                      | 67     |
| 3.4 ถ้ามีอาการอ่อนเพลียมากท่านสามารถหยุดการ<br>ให้ยาผู้ป่วยได้เอง                                                 | 143                      | 78     |
| 3.5 ผู้ป่วยวันโรคถ้าไม่รักษาทำให้เสียชีวิตได้                                                                     | 169                      | 92     |

ตารางที่ 4 (ต่อ)

| ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรค                                                                                | จำนวนคนที่ตอบถูก<br>(คน) | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------|
| 4. ความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยวันโรค                                                                                |                          |        |
| 4.1 ผู้ป่วยควรรับประทานอาหารที่ประโยชน์<br>ได้แก่อาหารหลัก 5 หมู่ เช่น ข้าว เนื้อสัตว์<br>นม ไข่ ผัก ผลไม้ให้สมส่วน | 182                      | 99     |
| 4.2 ผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องออกกำลังกายเพราะร่างกาย<br>อ่อนเพลียอยู่แล้ว                                                | 133                      | 72     |
| 4.3 ผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องงดสิ่งเสพติด เช่น เหล้า<br>บุหรี่ ยาเสพติด                                                  | 157                      | 85     |
| 4.4 ผู้ป่วยควรได้รับการดูแลให้รับประทานยาทุกวัน                                                                     | 184                      | 100    |
| 4.5 ผู้ป่วยหรือผู้ดูแลควรลงข้อมูลการรับประทานยา<br>ในบัตรการรับประทานยาของผู้ป่วย                                   | 177                      | 96     |

จากตารางที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้าน  
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ  
ภาพรวมพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคมีความรู้ในเรื่องวันโรคไม่ไข้โรคติดต่อและสามารถรักษาให้  
หายได้มากที่สุด มีผู้ตอบถูกจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือ หลังรับประทานยาผู้ป่วย  
อาจมีอาการแพ้ยาควรให้ผู้ป่วยรับประทานยาต่อไปมีผู้ตอบถูกจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 67 และ  
มีความรู้เรื่องถ้ามีอาการไ้มากกว่า 1 เดือนและมีน้ำหนักลด ไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ มีผู้ตอบถูก  
จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 71 ตามลำดับ

2. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรคของผู้ดูแล ด้านสาเหตุและอาการของโรควันโรค  
เมื่อจำแนกรายข้อพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคมีความรู้ในเรื่องวันโรคไม่ไข้โรคติดต่อและสามารถ  
รักษาให้หายได้มากที่สุด มีผู้ตอบถูกจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือวันโรคไม่ไข้  
โรคติดต่อและสามารถรักษาให้หายได้ มีผู้ตอบถูกจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 56 และรู้ว่าเชื้อ  
วันโรคสามารถติดต่อได้โดยการหายใจมีผู้ตอบถูกจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 81 ตามลำดับ

3. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลด้านการควบคุมป้องกันโรค เมื่อจำแนกรายข้อพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคมีความรู้ในเรื่องผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องท้วงเสมหะ น้ำลายลงในภาชนะที่มีฝาปิดทุกครั้งมากที่สุด มีผู้ตอบถูกจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 77 รองลงมาคือสมาชิกครอบครัวและตัวแทนที่อยู่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ป่วยควรได้รับการตรวจวัณโรคมีผู้ตอบถูกจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 95 และรู้ว่าการนำเครื่องนอนของผู้ป่วยไปผึ่งแดดสม่ำเสมอจะช่วยทำลายเชื้อวัณโรคได้ มีผู้ตอบถูกจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 96 ตามลำดับ
4. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลด้านการรักษาวัณโรค เมื่อจำแนกรายข้อพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคมีความรู้ในเรื่องหลังรับประทานยาผู้ป่วยอาจมีอาการแพ้ยา ควรให้ผู้ป่วยรับประทานยาต่อไปมากที่สุด มีผู้ตอบถูกจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมาถ้ามีอาการอ่อนเพลียมากท่านสามารถหยุดการให้ยาผู้ป่วยได้เอง มีผู้ตอบถูกจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 78 และรู้ว่าการรักษาวัณโรคปัจจุบันใช้เวลาในการรักษาอย่างน้อย 6 เดือน มีผู้ตอบถูกจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 87 ตามลำดับ
5. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลด้านการดูแลผู้ป่วยวัณโรค เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคมีความรู้ในเรื่องผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องออกกำลังกายเพราะร่างกายอ่อนเพลียอยู่แล้วมากที่สุด มีผู้ตอบถูกจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมา รู้ว่าผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องงดสิ่งเสพติด เช่น เหล้า บุหรี่ ยาเสพติด มีผู้ตอบถูกจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 85 และรู้ว่าคุณป่วยหรือผู้ดูแลควรลงข้อมูลการรับประทานยาในบัตรการรับประทานยาของผู้ป่วยมีผู้ตอบถูกจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 96 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขต  
ภาคตะวันออก (n = 184)

| ระดับความรู้ | จำนวน (ราย) | ร้อยละ |
|--------------|-------------|--------|
| ดีมาก        | 105         | 57     |
| ดี           | 52          | 28     |
| ปานกลาง      | 15          | 8      |
| พอใช้        | 11          | 6      |
| ต้องปรับปรุง | 1           | 1      |
| รวม          | 184         | 100    |

จากตารางที่ 5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ร้อยละ 57 มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคอยู่ในระดับดีมาก รองลงมา มีความรู้ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 28 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ มีเพียง ร้อยละ 6 ที่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคอยู่ในระดับพอใช้ และต้องปรับปรุงความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคเพียงร้อยละ 1

ส่วนที่ 4 สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านกับผู้ป่วยในเขตภาคตะวันออก โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสัมพันธภาพของผู้ดูแลกับผู้ป่วย ดังปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสัมพันธภาพของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านกับผู้ป่วยในเขตภาคตะวันออก จำแนกตามรายด้าน รายข้อ และภาพรวมทั้งหมด ( $n = 184$ )

| สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้าน<br>กับผู้ป่วยวันโรค                                                 | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับสัมพันธภาพ<br>ของผู้ดูแลกับผู้ป่วย |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|-----------------------------------------|
| 1. ชอบทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยมีความสุข                                                                      | 2.98      | .84  | ดี                                      |
| 2. ให้ความสำคัญอย่างมากในการเลือกคำพูด<br>ที่เหมาะสมกับผู้ป่วย                                                   | 3.12      | .71  | ดี                                      |
| 3. รู้ว่าเมื่อไรควรฟังหรือเมื่อไรควรพูดกับผู้ป่วย                                                                | 3.12      | .78  | ดี                                      |
| 4. มักจะพูดคุยในเรื่องที่ผู้ป่วยให้ความสนใจ                                                                      | 3.04      | .81  | ดี                                      |
| 5. มักจะเป็นคนเริ่มต้นคุยกับผู้ป่วยก่อนเสมอ                                                                      | 3.00      | .82  | ดี                                      |
| 6. เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้ป่วยสามารถอธิบาย<br>เหตุผลที่เขาขอรับได้                                                | 2.93      | .77  | ดี                                      |
| 7. สามารถทำให้ผู้ป่วยยอมรับจุดอ่อนของเขา<br>ได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง                                                | 2.84      | .83  | ดี                                      |
| 8. ยินดีรับฟังวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ป่วย<br>เพื่อปรับปรุงตนเอง                                                     | 3.01      | .75  | ดี                                      |
| 9. นอกจากรับฟังอย่างตั้งใจแล้ว บ่อยครั้งสามารถ<br>เข้าใจความต้องการของผู้ป่วย<br>โดยการสังเกตสีหน้ากิริยา ท่าทาง | 3.15      | .77  | ดี                                      |
| 10. ผู้ป่วยมีความสนิทสนมกันมานานกับผู้ป่วย                                                                       | 3.41      | .77  | ดี                                      |
| สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยวันโรคโดยภาพรวม                                                                | 3.06      | .49  | ดี                                      |

จากตารางที่ 6 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วยเท่ากับ 3.06 ( $SD = .49$ ) โดยสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วยอยู่ในระดับดี โดยมีสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยในเรื่องการมีความสนิทสนมกันมานานมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.41$ ,  $SD = .77$ ) รองลงมาคือการรับฟังผู้ป่วยอย่างตั้งใจแล้ว บ่อยครั้งที่ผู้ดูแลสามารถเข้าใจความต้องการของผู้ป่วยโดยการสังเกตสีหน้า กิริยา ท่าทาง ( $\bar{X} = 3.15$ ,  $SD = .77$ ) และรู้ว่าเมื่อไรควรฟังหรือเมื่อไรควรพูดกับผู้ป่วย ให้ความสำคัญอย่างมากในการเลือกคำพูดที่เหมาะสมกับผู้ป่วย ( $\bar{X} = 3.12$ ,  $SD = .78$  และ  $\bar{X} = 3.12$ ,  $SD = .71$ ) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออก โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรค ดังปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออก จำแนกตามรายด้าน รายข้อ และภาพรวมทั้งหมด ( $n = 184$ )

| ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแล               | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง |
|---------------------------------------------------|-----------|------|--------------------------------|
| 1. มีความมั่นใจในตนเอง                            | 4.05      | .91  | ดี                             |
| 2. มีบ่อยครั้งที่อยากจะเป็นบุคคลอื่น              | 2.51      | 1.14 | ปานกลาง                        |
| 3. ครอบครัวมีช่วงเวลาสนุกสนานร่วมกัน              | 3.67      | .94  | ดี                             |
| 4. การออกไปพูดต่อหน้ากลุ่มบุคคลเป็นสิ่งที่อยากมาก | 2.93      | 1.13 | ปานกลาง                        |
| 5. อยากมีอายุน้อยกว่าที่เป็นอยู่                  | 2.76      | 1.16 | ปานกลาง                        |
| 6. อยากเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างในตนเอง        | 3.18      | 1.14 | ปานกลาง                        |
| 7. ตัดสินใจได้เองโดยไม่มีปัญหามากนัก              | 3.81      | .92  | ดี                             |
| 8. เป็นบุคคลที่ใครอยู่ด้วยแล้วสนุกสนาน            | 3.64      | .84  | ปานกลาง                        |
| 9. มักหงุดหงิดอารมณ์เสียง่าย                      | 2.73      | 1.09 | ปานกลาง                        |
| 10. ต้องใช้เวลานานมากในการทำความเข้าใจกับสิ่งใหม่ | 3.02      | 1.10 | ปานกลาง                        |
| 11. มักเสียใจในการกระทำของตนเองในบางครั้ง         | 3.41      | .89  | ปานกลาง                        |

ตารางที่ 7 (ต่อ)

| ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแล                     | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับความรู้สึก<br>มีคุณค่าในตนเอง |
|---------------------------------------------------------|-----------|------|------------------------------------|
| 12. ทำงานอย่างเต็มความสามารถ                            | 3.95      | .84  | ดี                                 |
| 13. ยอมแพ้ต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ                     | 2.39      | 1.18 | ปานกลาง                            |
| 14. เป็นผู้ที่มีความสุข                                 | 3.72      | .86  | ดี                                 |
| 15. ชอบทำงานกับบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า                   | 2.84      | 1.05 | ปานกลาง                            |
| 16. เข้าใจตนเอง                                         | 3.82      | .92  | ดี                                 |
| 17. ไม่ชอบเป็นตัวของตัวเอง                              | 2.18      | .72  | น้อย                               |
| 18. ชีวิตมีความสับสนวุ่นวาย                             | 2.73      | 1.08 | ปานกลาง                            |
| 19. คนอื่นมักจะทำตามความคิดเห็น                         | 2.93      | .83  | ปานกลาง                            |
| 20. ไม่มีใครที่บ้านใส่ใจ                                | 2.12      | .90  | น้อย                               |
| 21. สามารถตัดสินใจได้เองและยืนยัน<br>การตัดสินใจนั้นได้ | 3.63      | .91  | ปานกลาง                            |
| 22. ไม่พอใจในความเป็นหญิงหรือชาย                        | 1.97      | 1.19 | น้อย                               |
| 23. คิดว่าตนเองทำอะไรไม่ได้เรื่อง                       | 2.15      | .93  | น้อย                               |
| 24. มีหลายครั้งที่อยากหนีออกไปจากบ้าน                   | 2.07      | 1.10 | น้อย                               |
| 25. รู้สึกอายใจบ่อย ๆ                                   | 2.49      | 1.03 | ปานกลาง                            |
| 26. มักจะดูไม่ดีเท่าคนอื่น                              | 2.56      | 1.11 | ปานกลาง                            |
| 27. มักจะพูดในสิ่งที่อยากพูด                            | 3.25      | 1.01 | ปานกลาง                            |
| 28. ครอบครัวมีความเข้าใจ                                | 3.84      | .92  | ดี                                 |
| 29. ผู้อื่นทำให้รู้สึกว่าจะไม่ดีพอ                      | 2.69      | .99  | ปานกลาง                            |
| 30. คนส่วนใหญ่ได้รับการชอบพอมากกว่า                     | 2.76      | .99  | ปานกลาง                            |
| 31. รู้สึกท้อแท้ในการทำงานบ่อย ๆ                        | 2.68      | 1.09 | ปานกลาง                            |
| 32. โดยปกติแล้วสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้ทำให้รำคาญใจ            | 3.66      | 1.26 | ปานกลาง                            |
| ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแล<br>โดยภาพรวม        | 3.00      | .41  | ปานกลาง                            |

จากตารางที่ 7 ผู้ดูแลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยภาพรวมพบว่าผู้ดูแลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.00, SD = .41$ ) ทั้งนี้ผู้ดูแลรู้สึกว่าตนมีความมั่นใจในตนเองอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 4.05, SD = .91$ ) ทำงานอย่างเต็มความสามารถ อยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 3.95, SD = .84$ ) และครอบครัวมีความเข้าใจอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 3.84, SD = .92$ )

ส่วนที่ 6 การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ดังปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายด้าน รายข้อ และภาพรวมทั้งหมด ( $n = 184$ )

| การสนับสนุนทางสังคม                                                                                         | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับการสนับสนุนทางสังคม |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------------|
| 1. การสนับสนุนด้านอารมณ์                                                                                    |           |      |                          |
| 1.1 คนใกล้ชิด แสดงความห่วงใยและเอาใจใส่<br>เมื่อมีความวิตกกังวลเรื่องการเจ็บป่วยของ<br>ผู้ป่วยวัณโรค        | 3.80      | .91  | มาก                      |
| 1.2 คนใกล้ชิด แสดงความเห็นใจเกี่ยวกับการ<br>เจ็บป่วยของผู้ป่วยวัณโรค                                        | 3.76      | .93  | มาก                      |
| 1.3 คนใกล้ชิด แพทย์ พยาบาล ทำให้มีกำลังใจ<br>ในการดูแลผู้ป่วยวัณโรค                                         | 4.02      | .89  | มาก                      |
| 1.4 คนใกล้ชิด สนใจฟังเมื่อต้องการปรับปรุง<br>หรือระบายความไม่สบายใจเกี่ยวกับการ<br>เจ็บป่วยของผู้ป่วยวัณโรค | 3.76      | .95  | มาก                      |
| 1.5 คนใกล้ชิด ปลอดภัยและให้กำลังใจเมื่อรู้สึก<br>ไม่สบายใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของผู้ป่วยวัณโรค              | 3.96      | .89  | มาก                      |
| การสนับสนุนด้านอารมณ์โดยภาพรวม                                                                              | 3.86      | .74  | มาก                      |

ตารางที่ 8 (ต่อ)

| การสนับสนุนทางสังคม                                                                                                                                      | $\bar{X}$ | SD   | ระดับการสนับสนุนทางสังคม |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------------|
| 2. การสนับสนุนด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า                                                                                                                 |           |      |                          |
| 2.1 คนใกล้ชิด ให้ความนับถือและเกรงใจ                                                                                                                     | 3.70      | .90  | มาก                      |
| 2.2 เมื่อคนใกล้ชิดมีปัญหาเขาจะมาขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือ                                                                                              | 3.50      | .93  | ปานกลาง                  |
| 2.3 คนใกล้ชิดมักพาไปร่วมงานสังคมต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานเลี้ยงสังสรรค์ เป็นต้น                                                                         | 3.37      | 1.05 | ปานกลาง                  |
| 2.4 คนใกล้ชิด แพทย์ พยาบาลชมเชยว่าเอาใจใส่ผู้ป่วยวินโรคได้ดี                                                                                             | 3.28      | 1.07 | ปานกลาง                  |
| 2.5 คนใกล้ชิดมักเห็นด้วยกับการที่ตัดสินใจหรือจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น งานบ้านหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในบ้าน                            | 3.59      | .93  | ปานกลาง                  |
| การสนับสนุนด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าโดยภาพรวม                                                                                                           | 3.49      | .70  | ปานกลาง                  |
| 3. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร                                                                                                                          |           |      |                          |
| 3.1 แพทย์และพยาบาลให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวินโรค                                                                                                | 3.90      | .94  | มาก                      |
| 3.2 คนใกล้ชิดสนใจ เอาใจใส่หาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวินโรคมานอก                                                                                            | 3.41      | 1.14 | ปานกลาง                  |
| 3.3 เมื่อไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยวินโรค แพทย์และพยาบาลหรือบุคคลที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ ได้อธิบายให้เข้าใจ | 3.83      | 1.08 | มาก                      |
| 3.4 คนใกล้ชิดมักสนับสนุนให้ดูแลผู้ป่วยวินโรคตามคำแนะนำของแพทย์และพยาบาล                                                                                  | 3.92      | .90  | มาก                      |
| การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร โดยภาพรวม                                                                                                                   | 3.76      | .23  | มาก                      |

ตารางที่ 8 (ต่อ)

| การสนับสนุนทางสังคม                                                                             | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับสนับสนุนทางสังคม |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|-----------------------|
| 4. การสนับสนุนด้านวัสดุ สิ่งของ เงินทองและการบริการต่าง ๆ                                       |           |      |                       |
| 4.1 คนใกล้ชิดช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานในบ้าน เพื่อให้มีเวลาดูแลผู้ป่วยวัน โรคมากขึ้น              | 3.38      | 1.17 | ปานกลาง               |
| 4.2 คนใกล้ชิดช่วยเหลือจัดหาสิ่งของหรืออาหาร ที่เป็นประโยชน์มาให้ผู้ป่วยวัน โรค                  | 3.58      | 1.20 | ปานกลาง               |
| 4.3 คนใกล้ชิดให้การช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา เกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลของผู้ป่วยวัน โรค               | 3.38      | 1.22 | ปานกลาง               |
| 4.4 คนใกล้ชิดช่วยเหลือผู้ป่วยวัน โรคแทนเมื่อมีความจำเป็น เช่น ไปธุระหรือเมื่อเจ็บป่วย           | 3.37      | 1.16 | ปานกลาง               |
| 4.5 คนใกล้ชิดให้ความช่วยเหลือหรือเป็นเพื่อน ในการพาผู้ป่วยวัน โรค ไปพบแพทย์                     | 3.43      | 1.17 | ปานกลาง               |
| การสนับสนุนด้านวัสดุ สิ่งของ เงินทองและการบริการต่าง ๆ โดยภาพรวม                                | 3.43      | .99  | ปานกลาง               |
| 5. การสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม                                                      |           |      |                       |
| 5.1 คนใกล้ชิด แสดงความพอใจ ที่ได้ทำงาน ร่วมกับแม่ต้องดูแลผู้ป่วยวัน โรค                         | 3.57      | 1.02 | ปานกลาง               |
| 5.2 ตั้งแต่ต้องดูแลผู้ป่วยวัน โรค คนใกล้ชิด ยังไปมาหาสู่กับเหมือนเดิม                           | 3.65      | .97  | ปานกลาง               |
| 5.3 เมื่อครอบครัวหรือที่ทำงานมีปัญหา ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือช่วยตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา | 3.60      | .92  | ปานกลาง               |
| 5.4 แม้ว่าต้องดูแลผู้ป่วยวัน โรคคนใกล้ชิด ยังคงพูดคุยทักทายเป็นปกติ เมื่อพบปะกัน                | 3.88      | .79  | มาก                   |

ตารางที่ 8 (ต่อ)

| การสนับสนุนทางสังคม                                                                   | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับการสนับสนุนทางสังคม |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------------|
| 5.5 แมื่อดูแลผู้ป่วยวัณโรคยังคงได้รับเชิญไปร่วมงานที่ญาติพี่น้องหรือเพื่อนจัดขึ้นเสมอ |           |      |                          |
| เช่น งานบวช งานแต่งงาน เป็นต้น                                                        | 3.83      | .83  | มาก                      |
| การสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยภาพรวม                                     | 3.70      | .68  | มาก                      |
| การสนับสนุนทางสังคมภาพรวม                                                             | 3.64      | .61  | ปานกลาง                  |

จากตารางที่ 8 การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. การสนับสนุนทางสังคมในภาพรวมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับปานกลางก่อนไปทางมาก ( $\bar{X} = 3.64, SD = .61$ )
2. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านด้านอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.86, SD = .74$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคได้รับการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ คนใกล้ชิด แพทย์ พยาบาล ทำให้มีกำลังใจในการดูแลผู้ป่วยวัณโรคมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.02, SD = .89$ ) รองลงมาคนใกล้ชิด ปลอดภัยและให้กำลังใจเมื่อรู้สึก ไม่สบายใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของผู้ป่วยวัณโรค ( $\bar{X} = 3.96, SD = .89$ ) และคนใกล้ชิดแสดงความเห็นใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของผู้ป่วยวัณโรค ( $\bar{X} = 3.76, SD = .93$ ) ตามลำดับ
3. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.49, SD = .70$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านได้รับการสนับสนุนทางสังคม ด้านคนใกล้ชิดให้ความนับถือและเกรงใจมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.70, SD = .90$ ) รองลงมาคนใกล้ชิด มักเห็นด้วยกับการที่ท่านตัดสินใจหรือจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่นงานบ้านหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในบ้าน ( $\bar{X} = 3.59, SD = .93$ ) และ พบว่าคนใกล้ชิด แพทย์ พยาบาล ชมเชยผู้ดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยวัณโรค น้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.28, SD = 1.07$ )
4. การสนับสนุนทางสังคม ของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านด้านข้อมูล ข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางก่อนไปทางมาก ( $\bar{X} = 3.76, SD = .23$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คนใกล้ชิด มักสนับสนุนให้ผู้ดูแลให้การดูแลผู้ป่วยวัณโรคตามคำแนะนำของแพทย์และพยาบาลมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.92, SD = .90$ ) รองลงมาแพทย์และพยาบาลให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรค

แก่ผู้ดูแล ( $\bar{X} = 3.90, SD = .94$ ) และพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารในด้านคนใกล้ชิดสนใจ เอาใจใส่หาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัณโรคมามากน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.41, SD = 1.14$ )

5. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านด้านวัสดุ สิ่งของ เงินทองและการบริการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.43, SD = .99$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ สิ่งของ เงินทองและการบริการต่าง ๆ ในเรื่องช่วยเหลือจัดหาสิ่งของหรืออาหารที่เป็นประโยชน์มาให้ผู้ป่วยวัณโรคมามากที่สุด ( $\bar{X} = 3.58, SD = 1.20$ ) รองลงมาคนใกล้ชิดให้ความช่วยเหลือหรือเป็นเพื่อนในการพาผู้ป่วยวัณโรคไปพบแพทย์ ( $\bar{X} = 3.43, SD = 1.17$ ) และพบว่าคนใกล้ชิดช่วยดูแลผู้ป่วยวัณโรคแทนเมื่อผู้ดูแล มีความจำเป็นเมื่อมีธุระหรือเจ็บป่วยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.37, SD = 1.16$ )

6. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ในการสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำมาก ( $\bar{X} = 3.70, SD = .68$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านได้รับการสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในด้านแม้ว่าผู้ดูแลต้องดูแลผู้ป่วยวัณโรค คนใกล้ชิดยังคงพูดคุยทักทายท่านเป็นปกติ เมื่อพบปะกันมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.88, SD = .79$ ) รองลงมาคนแม้ว่าต้องดูแลผู้ป่วยวัณโรคผู้ดูแลยังคงได้รับเชิญไปร่วมงานที่ญาติพี่น้องจัดขึ้นเสมอ ( $\bar{X} = 3.83, SD = .83$ ) และพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคได้รับการสนับสนุนในเรื่องคนใกล้ชิด แสดงความพอใจที่ได้ทำงานร่วมกันกับผู้ดูแลแม้ว่าจะต้องดูแลผู้ป่วยวัณโรคน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.57, SD = 1.02$ )

ส่วนที่ 7 ภาระในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ดังปรากฏตาม ตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาระในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายด้าน รายข้อ และภาพรวมทั้งหมด ( $n = 184$ )

| ภาระในการดูแล                                   | $\bar{x}$ | $SD$ | ระดับภาระในการดูแล |
|-------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
| 1. ด้านการดูแลผู้ป่วยโดยตรง                     |           |      |                    |
| 1.1 การดูแลกิจวัตรประจำวัน                      | 2.20      | .95  | น้อย               |
| 1.2 การจัดการเรื่องค่ารักษาพยาบาล               | 2.24      | .92  | น้อย               |
| 1.3 การเตรียมกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน             | 2.23      | .97  | น้อย               |
| 1.4 การช่วยเหลือผู้ป่วยในการติดต่อสื่อสาร       | 2.56      | .85  | ปานกลาง            |
| 1.5 การช่วยเหลือในการพụngผู้ป่วย                | 2.40      | .92  | น้อย               |
| ภาระในการดูแลด้านการดูแลผู้ป่วยโดยตรงโดยภาพรวม  | 2.32      | .69  | น้อย               |
| 2. ด้านการดูแลระหว่างบุคคล                      |           |      |                    |
| 2.1 การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้ป่วย  | 2.59      | .96  | ปานกลาง            |
| 2.2 การให้กำลังใจ ปลอบใจ อยู่เป็นเพื่อน         | 2.21      | .85  | น้อย               |
| 2.3 การเฝ้าดูอาการ เฝ้าระวังอุบัติเหตุต่าง ๆ    | 2.07      | .90  | น้อย               |
| 2.4 การติดต่อกับแพทย์และพยาบาล                  | 2.30      | .92  | น้อย               |
| 2.5 การติดต่อแหล่งช่วยเหลืออื่น ๆ               | 2.47      | .93  | น้อย               |
| ภาระในการดูแลด้านการดูแลระหว่างบุคคลโดยภาพรวม   | 2.33      | .70  | ปานกลาง            |
| 3. ด้านการกระทำกิจกรรมทั่วไป                    |           |      |                    |
| 3.1 การจัดการเรื่องการเดินทางของผู้ป่วย         | 2.27      | .82  | น้อย               |
| 3.2 การทำงานที่บ้านเพิ่มขึ้น                    | 2.21      | .79  | น้อย               |
| 3.3 การทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้น                    | 2.02      | .99  | น้อย               |
| 3.4 การจัดการเรื่องค่ารักษาพยาบาล               | 2.02      | .82  | น้อย               |
| 3.5 การทำงานอื่นเพิ่มขึ้นจากที่เคยทำ            | 2.15      | .95  | น้อย               |
| ภาระในการดูแลด้านการกระทำกิจกรรมทั่วไปโดยภาพรวม | 2.14      | .60  | น้อย               |
| ภาระในการดูแลโดยภาพรวม                          | 2.27      | .63  | น้อย               |

จากตารางที่ 9 ภาระในการดูแลของผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออก พบว่า

1. ภาระในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ( $\bar{X} = 2.27, SD = .63$ )
2. ภาระในการดูแลด้านการดูแลผู้ป่วยโดยตรงในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ( $\bar{X} = 2.32, SD = .69$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาระในการดูแลเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ป่วยเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารมากที่สุด ( $\bar{X} = 2.56, SD = .85$ ) รองลงมาคือ การช่วยเหลือผู้ป่วย ( $\bar{X} = 2.40, SD = .92$ ) และมีภาระการดูแลในเรื่องกิจวัตรประจำวันน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.20, SD = .95$ )
3. ภาระในการดูแลด้านการดูแลระหว่างบุคคลโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ( $\bar{X} = 2.33, SD = .70$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาระเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้ป่วยมากที่สุด ( $\bar{X} = 2.59, SD = .96$ ) รองลงมาคือการติดต่อแหล่งช่วยเหลืออื่น ๆ ( $\bar{X} = 2.47, SD = .93$ ) และมีภาระในการเฝ้าดูอาการ เฝ้าระวังอุบัติเหตุต่าง ๆ น้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.07, SD = .90$ )
4. ภาระในการดูแลด้านการทำกิจกรรมทั่วไปโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ( $\bar{X} = 2.14, SD = .60$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาระในเรื่องการจัดการเรื่องการเดินทางของผู้ป่วยมากที่สุด ( $\bar{X} = 2.27, SD = .82$ ) รองลงมาคือการทำงานที่บ้านเพิ่มขึ้น ( $\bar{X} = 2.21, SD = .85$ ) และมีภาระในการทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.02, SD = .82$ )

ส่วนที่ 8 พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ดังปรากฏตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายคำ รายข้อ และภาพรวมทั้งหมด ( $n = 184$ )

| พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคของผู้ดูแล                                                                                         | $\bar{x}$ | SD  | ระดับพฤติกรรม<br>การดูแล |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----|--------------------------|
| 1. ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลด้านการรักษาพยาบาล                                                                                      |           |     |                          |
| 1.1 ดูแลจัดยาให้ผู้ป่วยรับประทานยา                                                                                             | 2.36      | .70 | มาก                      |
| 1.2 พาผู้ป่วยไปรับยาและพบแพทย์<br>เมื่อถึงกำหนดนัด                                                                             | 2.70      | .48 | มาก                      |
| 1.3 สังเกต หรือถามผู้ป่วยถึงอาการแพ้ยา<br>หลังรับประทานยา เช่น มีผื่นคันรุนแรง<br>คลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ หูอื้อ           | 2.49      | .57 | มาก                      |
| 1.4 ดูแลจัดหาอาหารที่มีประโยชน์ได้แก่<br>อาหารหลัก 5 หมู่ เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ นม<br>ไข่ ผัก ผลไม้ ให้ผู้ป่วยรับประทานสม่ำเสมอ | 2.44      | .64 | มาก                      |
| 1.5 แนะนำดูแลให้ผู้ป่วยนอนหลับพักผ่อน<br>อย่างเพียงพอ                                                                          | 2.52      | .56 | มาก                      |
| พฤติกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำดูแล<br>ด้านการรักษาพยาบาลโดยภาพรวม                                                                 | 2.50      | .44 | มาก                      |

ตารางที่ 10 (ต่อ)

| พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคของผู้ดูแล                                                                       | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับพฤติกรรม<br>การดูแล |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------------|
| 2. ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลทางด้านจิตใจ                                                                          |           |      |                          |
| 2.1 หลีกเลี่ยงการพูดที่ทำให้ผู้ป่วยไม่สบายใจ                                                                 | 2.52      | .60  | มาก                      |
| 2.2 พูดคุยเรื่องสนุกสนานเพื่อให้ผู้ป่วยคลายเครียด                                                            | 2.57      | .52  | มาก                      |
| 2.3 สังเกตหรือซักถามผู้ป่วยเมื่อมีปัญหาหรือไม่สบายใจ พร้อมทั้งรับฟัง และให้คำปรึกษา                          | 2.58      | .51  | มาก                      |
| 2.4 ให้การดูแลเอาใจใส่เมื่อผู้ป่วยมีอาการต่าง ๆ เช่น อ่อนเพลีย ไอ หายใจเหนื่อยหอบ                            | 2.61      | .56  | มาก                      |
| 2.5 แนะนำให้ผู้ป่วยผ่อนคลายความเครียดโดยการทำบุญ นั่งสมาธิหรือดูโทรทัศน์ฟังเพลง เมื่อผู้ป่วยเครียดหรือท้อแท้ | 2.41      | .58  | มาก                      |
| พฤติกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำดูแลด้านจิตใจโดยภาพรวม                                                            | 2.52      | .39  | มาก                      |
| 3. ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลทางด้านสังคม                                                                          |           |      |                          |
| 3.1 มีการพาผู้ป่วยไปพักผ่อนนอกสถานที่ และกระตุ้นให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้านและผู้อื่น       | 2.17      | .60  | มาก                      |
| 3.2 ร่วมกันดูแลเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของครอบครัวและใช้เวลาว่างร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างจาน | 2.30      | .61  | มาก                      |
| 3.3 ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในกิจกรรมรื่นเริง ในครอบครัว เช่น การพบปะสังสรรค์ในวันปีใหม่ งานสงกรานต์                | 2.38      | .57  | มาก                      |
| พฤติกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำดูแลด้านสังคมโดยภาพรวม                                                            | 2.28      | .48  | มาก                      |

ตารางที่ 10 (ต่อ)

| พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคของผู้ดูแล                                                           | $\bar{X}$ | $SD$ | ระดับพฤติกรรม<br>การดูแล |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------------|
| 4. ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลทางด้านเศรษฐกิจ                                                           |           |      |                          |
| 4.1 ให้การดูแลและช่วยเหลือในการจัดซื้อสิ่งของ<br>ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้ผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ | 2.38      | .61  | มาก                      |
| 4.2 มีส่วนช่วยเหลือหรือจัดการรายได้เพื่อใช้จ่าย<br>ค่ายา ค่ารักษาและการเดินทางไปพบแพทย์          | 2.50      | .56  | มาก                      |
| 4.3 มีการวางแผนร่วมกัน<br>ในการใช้จ่ายเพื่อการรักษา                                              | 2.36      | .62  | มาก                      |
| พฤติกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำดูแล<br>ด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม                                         | 2.28      | .48  | มาก                      |
| พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคของผู้ดูแลโดยภาพรวม                                                  | 2.45      | .35  | มาก                      |

จากตารางที่ 10 พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออกพบว่า

1. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออกในภาพรวมที่ถูกต้องและเหมาะสม พบว่ามีพฤติกรรมดูแลอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 2.45, SD = .49$ )
2. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลด้านการรักษาพยาบาลที่ถูกต้องและเหมาะสม พบว่ามีพฤติกรรมดูแลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 2.50, SD = .44$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ดูแลมีพฤติกรรมในการพาผู้ป่วยไปรับยาและพบแพทย์เมื่อถึงกำหนดนัดมากที่สุด ( $\bar{X} = 2.70, SD = .48$ ) รองลงมาคือแนะนำให้ผู้ป่วยนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ( $\bar{X} = 2.52, SD = .56$ ) และพบว่าผู้ดูแลมีพฤติกรรมในเรื่องการดูแลจิตใจให้ผู้ป่วยรับประทานยาน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.36, SD = .70$ )
3. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลด้านให้คำปรึกษาแนะนำดูแลด้านจิตใจ ที่ถูกต้องและเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 2.52, SD = .39$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ดูแลมีพฤติกรรมในการดูแลเอาใจใส่ เมื่อผู้ป่วยมีอาการไม่สุขสบายต่าง ๆ เช่น อ่อนเพลีย ใจ หายใจ เหนื่อยหอบ มากที่สุด ( $\bar{X} = 2.61, SD = .56$ ) รองลงมาคือสังเกตหรือซักถามเมื่อผู้ป่วยมีปัญหาหรือไม่สบายใจ พร้อมทั้งรับฟังและให้คำปรึกษา ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย ( $\bar{X} = 2.58,$

$SD = .51$ ) และพบว่ามีความผิดปกติในเรื่องให้คำแนะนำให้ผู้ป่วยผ่อนคลายความเครียดโดยการทำบุญ นั่งสมาธิหรือดูโทรทัศน์ ฟังเพลง เมื่อผู้ป่วยเครียดหรือท้อแท้ น้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.41, SD = .58$ )

4. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลด้านให้คำปรึกษา แนะนำดูแล ทางด้านสังคมที่ถูกต้องและเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 2.28, SD = .48$ ) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าผู้ดูแลมีพฤติกรรมในการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในกิจกรรมรื่นเริงในครอบครัวมากที่สุด ( $\bar{X} = 2.38, SD = .61$ ) รองลงมาคือร่วมกันดูแลเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของครอบครัวและใช้เวลาว่างร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ( $\bar{X} = 2.30, SD = .57$ ) และพบว่าผู้ดูแลมีพฤติกรรมในการพาผู้ป่วยไปพักผ่อนนอกสถานที่และกระตุ้นให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้านและผู้อื่นน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.17, SD = .60$ )

5. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลด้านให้คำปรึกษาแนะนำดูแล ด้านเศรษฐกิจที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 2.28, SD = .48$ ) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ผู้ดูแลมีส่วนช่วยเหลือหรือจัดหารายได้เพื่อใช้จ่ายค่ายา ค่ารักษาและการเดินทาง ไปพบแพทย์มากที่สุด ( $\bar{X} = 2.50, SD = .56$ ) รองลงมาคือช่วยเหลือในการจัดซื้อสิ่งของที่จำเป็น ในชีวิตประจำวันให้ผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ ( $\bar{X} = 2.38, SD = .61$ ) และพบว่าผู้ดูแลมีพฤติกรรมการ ดูแลในเรื่องผู้ดูแลและผู้ป่วยมีการวางแผนร่วมกันในการใช้จ่ายเพื่อการรักษาน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.36, SD = .62$ )

ส่วนที่ 9 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรค สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาระในการดูแลและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลกับพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลในเขตภาค ตะวันออก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้าน ของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออก โดยทำการทดสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม พบว่า สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยกับผู้ป่วย ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาระ ในการดูแล การสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านพบว่าการแจกแจง แบบโค้งปกติ จึงหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และพบว่าความรู้เกี่ยวกับการดูแล ผู้ป่วยวันโรคมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ดังนั้นจึงหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการ ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้าน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) ดังปรากฏตามตารางที่ 11 และตารางที่ 12

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย ความรู้สึก  
มีคุณค่าในตนเอง ภาระในการดูแลและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลกับ  
พฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออก ( $n = 184$ )

| ตัวแปร                                | สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน<br>( $r$ ) | $p$ - Value |
|---------------------------------------|--------------------------------------------|-------------|
| 1. สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย | .41 **                                     | < .01       |
| 2. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง          | .08                                        | > .05       |
| 3. ภาระในการดูแล                      | -.21 **                                    | < .01       |
| 4. การสนับสนุนทางสังคม                | .59 **                                     | < .01       |

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < .01

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้าน คือ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับปานกลาง ( $r = .41, p < .01$ ) การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับปานกลาง ( $r = .59, p < .01$ ) และภาระในการดูแลมีความสัมพันธ์ผกผันกับพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับน้อย ( $r = -.21, p < .01$ ) ส่วนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ดูแลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแล ( $r = .08, p > .05$ )

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรค กับพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออก ( $n = 184$ )

| ตัวแปร                                  | สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน | $p - \text{Value}$ |
|-----------------------------------------|----------------------------------|--------------------|
| 1. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรค | -0.067                           | >.05               |

จากตารางที่ 12 พบว่าความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวันโรคไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้าน ( $r = -0.067, p > .05$ )

ส่วนที่ 10 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออก โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนนั้นต้องทดสอบคุณสมบัติของข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติก่อน ซึ่งพบว่าตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย ความรู้สึกรู้สีก่อนในตนเอง ภาระในการดูแล และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่อยู่ในระดับมากหรือสูง ( $r > .80$ ) ดังตารางที่ 13 จึงสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจในการร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออกได้ โดยไม่เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับมากหรือสูง (Multicollinearity) ตามข้อตกลงของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Polit, 1996)

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาระในการดูแลและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลกับพฤติกรรมดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านของผู้ดูแล ในเขตภาคตะวันออกเฉียง (n = 184)

| ตัวแปร                                | สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย | ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง | ภาระในการดูแล | การสนับสนุนทางสังคม |
|---------------------------------------|------------------------------------|---------------------------|---------------|---------------------|
| 1. สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย | 1.00                               |                           |               |                     |
| 2. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง          | -.09                               | 1.00                      |               |                     |
| 3. ภาระในการดูแล                      | -.20**                             | -.08                      | 1.00          |                     |
| 4. การสนับสนุนทางสังคม                | .36**                              | -.01                      | -.35**        | 1.00                |

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < .01

จากตารางที่ 13 พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับไม่สูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่า .08 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับน้อย ( $r = .36, p < .01$ ) สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ผกผันกับภาระในการดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับน้อย ( $r = -.20, p < .01$ ) การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ผกผันกับภาระในการดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับน้อย ( $r = -.35, p < .01$ ) ตัวแปรคู่อื่นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ( $r = -.09, p > .05$ ) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กับภาระในการดูแล ( $r = -.08, p > .05$ ) และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองกับการสนับสนุนทางสังคม ( $r = -.01, p > .05$ ) ตามลำดับ

การคัดเลือกตัวแปรทำนายเข้าสมการ เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวัณโรคมี การแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ จึงไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ จึงไม่นำตัวแปรดังกล่าว เข้าวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมในการทำนายพฤติกรรมกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรค ที่บ้านของผู้ดูแล ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ปรากฏดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าอำนาจในการทำนายของตัวทำนายค่าพฤติกรรมกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้าน ของผู้ดูแลในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ( $n = 184$ )

| ตัวแปรที่เข้าสมการ                        | สัมประสิทธิ์ |        | $R$  | $R^2$ | $R^2_{\text{Change}}$ | $t$      | $p$   |
|-------------------------------------------|--------------|--------|------|-------|-----------------------|----------|-------|
|                                           | การถดถอย     |        |      |       |                       |          |       |
| ความถนัด                                  | $b$          | $Beta$ |      |       |                       |          |       |
| การสนับสนุนทางสังคม                       | .191         | .502   | .585 | .342  | .342                  | 8.064*** | <.001 |
| สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยกับผู้ป่วย | .269         | .233   | .624 | .389  | .047                  | 3.738*** | <.001 |
| $R^2 = .389$                              |              |        |      |       |                       |          |       |
| ค่าคงที่ $a = 14.401$                     |              |        |      |       |                       |          |       |
| $F = 57.727***$                           |              |        |      |       |                       |          |       |

\*\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  $< .001$

จากตารางที่ 14 ตัวแปรอิสระที่เข้าสมการเป็นตัวแรก และสามารถอธิบายการผันแปรของพฤติกรรมกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ร้อยละ 34.2 ( $R^2 = .342$ ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .191 ( $\beta = .191$ ) หมายความว่าผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่บ้านถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคมีพฤติกรรมกรรมการดูแลผู้ป่วยวัณโรคเพิ่มขึ้นเท่ากับ .191 หน่วย

ตัวแปรที่เข้าสมการเป็นอันดับที่สอง ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย เมื่อเข้ามาในสมการทั้งตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมและสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วยสามารถร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 38.9 ( $R^2 = .389$ ) สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 ( $R^2_{change} = .047$ ) และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .269 ( $\beta = .269$ ) หมายความว่าถ้าผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ผู้ดูแลมีพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคเพิ่มขึ้นเท่ากับ .269 หน่วย

ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรคที่บ้านมากที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลรองลงมาคือสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย

สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

1. สมการถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรค =  $14.401 + .191$  (การได้รับการสนับสนุนทางสังคม) +  $.269$  (สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย)

2. สมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยวันโรค =  $.502$  (การได้รับการสนับสนุนทางสังคม) +  $.233$  (สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยวันโรคกับผู้ป่วย)